

той **явір** над водою, // Степан похилився («Невольник»).

Майстерність поета нагадує хліборобську працю: з паралелізмів і сталих порівнянь він видобуває слова-символи, добре знаючи, що символічність у них підтримується зв'язком із фольклорною образністю, і ставить їх у новий семантичний контекст. Так з'являються нові, суто авторські образи, переважно метафори. Ось як, наприклад, використовується слово *вітер* – символ стихійної сили: *Надувся вітер; // Як повіє – // Нема нічого: скрізь біліє...* («Катерина»); *Сердитий вітер завива* («Причинна»); *Розбивши вітер чорні хмари, // Ліг біля моря одпочить* («Причинна»). Вражають динамізмом метафори із словоморелюк символом волі: *А думка край світа на хмарі гуля. // Орлом сизокрилим літає, ширяє, // Аж небо блакитне широкими б'є* («Перебендя»); *Бандуристе, орле сизий! // Добре тобі, брате: // Маєш крила, маєш силу, // Є коли літати* («Н. Маркевичу»).

Можна відзначити й не випадкову появу слів-символів у формі орудного відмінка в ролі непрямих порівнянь: *А ти, пречистая, святая, // Ти, сестро Феба молодая!.. // Із казарми нечистої // Чистою, святою // Пташечкою вилетіла* («Муза») – символ свободи, незалежності від обставин; *Дивися, чорная змія // По снігу лізе... // Утечу, // У ірій знову полечу, // Бо я зозулею вже стала...* («Марина») – символ безрідності, безпритульності, самоти.

Як в українській вишивці символічно поєдналися червоний і чорний кольори, так у поезії Великого Кобзаря України переплелися любов і ненависть, ніжність і гнів, замилювання і прокляття. Для всіх цих людських пристрастей є свої символи, які вросли в товщу прадавніх, ще дохристиянських вірувань, і які тісно пов'язують поета з його народом.

Т.Г.ШЕВЧЕНКО – БОРЕЦЬ ЗА СОЦІАЛЬНІ ЦІННОСТІ

Гаврашенко Б.М., Фісунова К. В., студенти 5 курсу агрономічного факультету

Науковий керівник – Гриньова Я.Г., канд. пед. наук, доцент кафедри історичних і соціально-політичних дисциплін

Тарас Шевченко був і залишався вірним народові, ніколи не розривав з ним зв'язку і в кінці життя з гордістю писав: "... я по плоті і духу син і рідний брат нашого безталанного народу". Природа дуже щедро обдарувала юнака – в нього було два покликання: художника і поета. Почав він творчий шлях як художник, здобув визнання вже в молоді роки, а в кінці життя йому було надано звання академіка. Проте переважало в ньому друге, основне й головне покликання – поета, мало сказати – новатора, а поета особливої, незвичайної сили думки, глибини почуття, могутньої революційної пристрасті.

Творчість Т.Г. Шевченка відкрила новий, вищий етап у розвитку української культури. Нею був стверджений критичний реалізм в українській літературі, започаткований її революційно-демократичний напрям[1].

Слово поета було ознакою національного відродження, утвердження української нації, її надією на кращі часи. Служінню рідній Україні Шевченко присвятив своє палке слово, щире серце, навіть своє життя. Вся його творчість пройнята палкою любов'ю до Батьківщини, до рідного народу. Не одне покоління вчилося у Тараса любити рідний край, служити йому, боротися за свою свободу [2].

У служінні Батьківщині, народу поет вбачає сенс життя. Він гнівно засуджує тих, хто живе тільки для себе, хто за облудливими словами про любов до простого люду ховає своє хижацьке єство [3].

Шевченко закликає порвати кайдани, повалити самодержавство, визволити народ із неволі. У своїх творах він зображує трагічне становище покріпаченого селянства. ("Сон", "Якби ви знали, паничі", "І виріс я на чужині", "І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм..." та ін.). Великий поет мріяв про всенародне повстання, яке повалить самодержавний лад [4]. І тим самим бачив у своїй уяві нове суспільство, у якому житимуть вільні і щасливі люди. Отже, для поета основними соціальними цінностями був народ України його свобода та щасливе життя, рідний край, Батьківщина, добро, справедливість.

Література

1. Шевченко Т.Г., Твори: в 12 т. – Т.8. – К.:Наукова думка, 2013. – 584с.
2. Зайцев П. Життя Тараса Шевченка. — 2-ге вид. — К.: Обереги, 2004. — 480 с.
3. Кирилюк Є. Т. Шевченко: Життя і творчість / Є.Т.Кирилюк. — К., 1959, 1964, 1979.
4. Ковтун Ю. Тарасові музи / Ю.Ковтун. — К.: Україна, 2003. — 207 с.

ГЕКУЛЬТУРНА СПРЯМОВАНІСТЬ РОМАНТИЗМУ Т. ШЕВЧЕНКА

Гаврилюк Ю.М., канд. філос. наук, доцент кафедри філософії

Романтизм виникає як реакція на раціоналізм новоєвропейської філософії, що становила світоглядне підґрунтя Класицизму з його ідеалом художньої простоти і прозорості. Якщо в основі всього лежить розум, то ясно: все, що не вкладається в його схеми, відкидається як суб'єктивна вигадка, яка тільки затьмарює істину. У результаті світ, у тому числі й людина, перетворюється в бездушну механічну конструкцію. Усе багатство індивідуального буття живої особистості втрачає будь-яку цінність через недосяжність його для розуму.

Розвиваючись у руслі греко-православної традиції, український Романтизм абстрактному принципу *ratio* Просвітництва протиставляє особистісний принцип – *Логос* як метафізичну об'єктивно-божественну основу органічно цілісного геокультурного буття. *Ratio*–принцип механічного абстрагування, що нівелює притаманну дійсності живу індивідуальність. Внутрішній принцип *Логосу* – не узагальнення, а принцип сходження по щаблях все більшої геокультурної конкретності. Це жива стихія різноманітного особистісного життя. Створений *Логосом* і в *Логосі* світ внутрішньо-утаємничено наскрізь пронизаний ним. Тому пізнання істини онтологізується. Всупереч раціоналізму